

Dosarul nr. 3ra-481/2020

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (L. Holevițaia)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol)

DECIZIE

30 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Victor Burduh

examinând recursurile declarate de Serviciul Fiscal de Stat și Galina Pruteanu, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Pruteanu împotriva Serviciului Fiscal de Stat, Agenția Servicii Publice, intervenienți accesorii Victor Pruteanu și notarul Silvia Nimerenco privind anularea actelor administrative, recunoașterea nulă a înscrierilor referitor la bunul imobil, recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilului nelocativ,

împotriva deciziei din 19 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile de apel declarate de Galina Pruteanu lu Serviciul Fiscal de Stat și menținută hotărârea din 25 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 15 martie 2017 Galina Pruteanu a adresat cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat privind anularea avizului de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016 din 16 decembrie 2016 în sumă de 13 756,96 de lei, emis de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că prin avizul de plată a impozitului pe bunurile imobile pentru anul 2016, pentru bunurile imobile număr cadastral XXX și XXX din XXX, dobândite până la 30 iunie 2016, a fost calculată la 18 mai 2016 și impusă spre plată suma de 1458,80 de lei, achitată la 28 iunie 2016.

Reclamanta a relatat că prin avizul de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016, pentru bunurile imobile cu nr. cadastral XXX și XXX din XXX, a fost calculată la 30 noiembrie 2016 și impusă spre plată suma de 13 756,96 de lei.

Prin scrisoarea-comunicat fără dată și număr, expediată la 09 decembrie 2016, a fost informată despre anularea avizului de plată a impozitului pe avere în sumă de

13 756,96 de lei pentru anul 2016 calculat la 30 noiembrie 2016, pentru bunurile imobile număr cadastral XXX și XXX din XXX.

A mai susținut reclamanta că prin avizul de plată a impozitului pe avere din 16 decembrie 2016, pentru bunurile imobile cu număr cadastral XXX și XXX din XXX, pentru anul 2016 a fost calculată și impusă spre plată suma de 13 756,96 de lei.

A depus cerere de anulare a avizului de plată din 16 decembrie 2016, însă în termenul stabilit de lege nu a fost informată despre rezultatul examinării cererii.

A considerat reclamanta că avizul nr. 0000061026 din 16 decembrie 2016 de plată retroactivă a impozitului pe avere pentru întreg anul 2016 este ilegal, deoarece către 01 ianuarie 2016 nu era reglementat prin lege așa impozit și impunerea acestei plăți contravine normelor constituționale.

De asemenea, a mai indicat că este ilegal avizul nr.0000061026 din 16 decembrie 2016 de plată a impozitului pe anul 2016, deoarece bunul imobil cu numărul cadastral XXX din XXX, nu este locativ dar este construit beci, garaj, încăpere nelocativă (sală), încăpere nelocativă (depozit).

A solicitat reclamanta anularea avizului de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016 nr. 0000170735 din 16 decembrie 2016, pentru bunurile imobile cu nr. cadastral XXX și XXX din XXX.

În cadrul examinării cauzei reclamanta și-a concretizat cerințele și conform ultimei cereri de concretizare înaintate împotriva Serviciului Fiscal de Stat, Agenției Servicii Publice, intervenienți accesorii Victor Pruteanu, notarul Silvia Nimerenco, a solicitat recunoașterea nulă a înscrierilor - sintagmelor din actele eliberate, întocmite de OCT Chișinău, referitor la darea în exploatare și înregistrare a imobilul lit. G-04 numărul cadastral XXX, situat în XXX și anume din certificatul OCT Chișinău nr. 0100/10/4161 din 01 aprilie 2010 și planul lotului, construcției din 09 aprilie 2010 sintagma – „casa de locuit”, „încăpere locativă”; din certificatul întocmit de OCT Chișinău nr. 0100/15/83523 din 28 mai 2015 privind valoarea bunului imobil în scopul impozitării „... casă de locuit”, „666 350 de lei”; din extrasul din Registrul bunurilor imobile eliberat de OCT Chișinău, pentru efectuarea moștenirii nr. 0100 15 83525 din 29 mai 2015 sintagma – „casă de locuit”; din dosarul tehnic întocmit de OCT Chișinău nr. 0100/17/83308 din 12 iulie 2017 și din actul de constatare nr. 83308 din 28 iunie 2017 sintagma – „... construcție accesorie”, „...încăpere auxiliară”; anularea din certificatul de moștenitor testamentar nr. 3356 din 05 iunie 2015 eliberat de notarul Silvia Nimerenco, referitor la imobilul G-04 nr. cadastral XXX sintagma „...casa de locuit individuală”, „valoarea estimativă a imobilelor 1 719 620 de lei..”; recunoașterea după Galina Pruteanu a dreptului de proprietate dobândit prin succesiune testamentară, asupra imobilului nelocativ lit.- G-04, cu numărul cadastral XXX, garaj, situat în XXX; anularea avizului Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 0000061026 din 16 decembrie 2016 de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016 pentru bunurile imobile nr. cadastral XXX și XXX; anularea avizului DDF Central mun. Chișinău nr.0000127978 din 18 ianuarie 2018 de plată impozitul pe avere pentru anul 2017 pentru imobilele nr. cadastral XXX și XXX; anularea hotărârii IFS mun. Chișinău seria AH nr. 166393 din 28 martie 2017 de aplicare a sechestrului pe bunuri în valoare suficientă pentru stingerea restanței și recuperarea cheltuielilor de executare silită; anularea hotărârii Serviciului Fiscal de Stat, DGAF mun. Chișinău seria AH

nr.0000758 din 24 ianuarie 2018 de încasare a plății la bugetul public național (f.d. 3-5, vol. II).

Prin încheierea din 25 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, demersul pârâtului privind scoaterea de pe rol a cerințelor reclamantei cu privire la anularea hotărârii IFS seria AH nr.166393 din 28 martie 2017 și a hotărârii SFS seria AH nr.0000758 din 24 ianuarie 2018, a fost admisă, iar acțiunea reclamantei Galina Pruteanu împotriva pârâților Serviciului Fiscal de Stat, Agenția Servicii Publice, intervenienți accesorii Pruteanu Victor, notarul Nimerenco Silvia privind anularea actului, a fost scoasă de pe rol, în partea anulării hotărârii IFS seria AH nr.166393 din 28 martie 2017 și a hotărârii SFS seria AH nr.0000758 din 24 ianuarie 2018, pe motivul nerespectării de către reclamant a procedurii de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară, prevăzută de art. 14 din Legea contenciosului administrativ (f.d. 31-32, vol.II).

Prin hotărârea din 25 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Galina Pruteanu și s-a anulat avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016, întocmit la 16 decembrie 2016 în sumă de 13 756,96 de lei, s-a anulat avizul de plată la impozitul de avere pentru anul 2017, întocmit la 18 ianuarie 2018 în partea aplicării majorării de întârziere în sumă de 2036,03 de lei.

În rest, în partea recunoașterii nulității înscrierilor din actele organului cadastral teritorial Chișinău și anume: din certificatul OCT Chișinău nr.0100/10/4161 din 01 aprilie 2010 și planul lotului, construcției din 09 aprilie 2010, a sintagmei „casa de locuit”, „încăpere locativă”; din certificatul OCT Chișinău nr.0100/15/83523 din 28 mai 2015 privind valoarea bunului imobil în scopul impozitării a sintagmei „...casă de locuit”, „666 350 lei”; din extrasul din Registrul bunurilor imobile al OCT Chișinău nr.01100/15/83525 din 29 mai 2015 a sintagmei „...construcție accesorie”, „...încăpere auxiliară”; anularea din certificatul de moștenitor testamentar nr.3356 din 05 iunie 2015, eliberat de Notarul Nimerenco Silvia, referitor la imobilul G-04 nr. cadastral XXX a sintagmei „...casa de locuit individuală”, „valoarea estimativă a imobilelor 1 719 620 lei...”; recunoașterea după Galina Pruteanu a dreptului de proprietate, dobândit prin succesiune testamentară asupra imobilului nelocativ lit. G-04, nr. cadastral XXX, garaj, situat în XXX, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată (f.d. 33,43-46, vol.II).

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 01 aprilie 2019, Serviciul Fiscal de Stat, iar la data de 08 aprilie 2019 și Galina Pruteanu, în termenul stabilit de lege, au declarat apel împotriva hotărârii din 25 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin decizia din 19 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel depuse de Galina Pruteanu și Serviciul Fiscal de Stat și a fost menținută hotărârea din 25 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 03 decembrie 2019 Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală municipiul Chișinău, a depus recurs nemotivat, iar la data de 20 februarie 2020 a declarat recurs motivat împotriva deciziei din 19 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea în care a fost respins apelul înaintat și casarea parțială a hotărârii instanței de fond, în partea admiterii parțiale a acțiunii, cu emiterea unei decizii noi de respingere integrală a acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că hotărârile instanțelor inferioare în partea admiterii parțiale a acțiunii au fost emise cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural. De asemenea a indicat recurentul că instanțele inferioare nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o leg care nu trebuia să fie aplicată.

Indică că sunt supuse impozitării cu impozit pe avere bunurile imobile, cu destinație locativă, a căror valoare, la situația din 01 noiembrie a anului de gestiune, este estimată la 1,5 mln și mai mult, iar suprafața totală depășește 120 m.p. Astfel, instanța de fond, prin prisma extrasului din Registrul bunurilor imobile, prezentat de către Serviciul Fiscal de Stat, care atestă parametrii tehnici a imobilelor deținute de Pruteanu Galina la situația din 01 noiembrie 2016, urma să stabilească temeinicia avizului de plată contestat. Mai mult, prin scrisoarea Agenției Servicii Publice din 27 decembrie 2017, Serviciului Fiscal de Stat i-au fost confirmați parametrii tehnici a imobilelor nr. xxx și XXX, aceștia fiind identici cu datele incluse în avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016.

Menționează că de corectitudinea datelor din Registrul bunurilor imobile este responsabil subiectul impunerii cu impozit pe avere, la caz Galina Pruteanu, care până la 01 noiembrie 2016 urma să corecteze erorile din registrul public.

A specificat că instanța de recurs, urmează să analizeze practica judiciară relevantă cazului, anume cazul examinat de CSJ cu nr. 3ra-1364/18, și cazul examinat de Curtea de Apel Chișinău cu nr. 3a-2013/18.

Consideră că instanța de fond, contrar ordinii stabilite de lege, a dispus anularea avizului de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016, ca urmare a modificărilor efectuate în Registrul bunurilor imobile la 07 noiembrie 2018.

La 14 ianuarie 2020 Galina Pruteanu a depus recurs nemotivat, iar la 12 martie 2020 (data de pe plicul poștal) a depus recurs motivat, împotriva deciziei din 19 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel, încheierii și hotărârii instanței de fond din 25 martie 2019, cu pronunțarea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului recurenta a susținut că instanțele inferioare nu au apreciat probele din dosar, nu au constatat circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, nu au verificat și nu s-au expus asupra motivelor invocate în susținerea acțiunii referitor la circumstanțele de fapt și legea aplicabilă care reglementează raportul juridic litigios.

A mai invocat recurenta că concluziile instanțelor inferioare expuse în hotărârile contestate sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, indicând aceleași argumente din cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

La 24 februarie 2020 și 18 martie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces, copiile recursurilor declarate de către recurenți împotriva deciziei din 19 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, însă participanții la proces nu și-au valorificat dreptul de a depune referință.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, reține că prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În condițiile art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 19 noiembrie 2019 (f.d. 129, 130-141, vol. II), în lipsa participanților la proces, care au fost înștiințați legal.

Serviciul Fiscal de Stat, la 03 decembrie 2019, în termenul stabilit de art. 245 alin. (1) Cod administrativ, a depus cererea de recurs nemotivată, iar după recepționarea deciziei motivate la 04 februarie 2020 (f.d. 157, vol. II), a depus la 20 februarie 2020 și recurs motivat, cu respectarea termenului prevăzut de art. 245 alin. (2) Cod administrativ.

Recurenteii, Galina Pruteanu, i-a fost comunicată decizia motivată a instanței de apel prin intermediul poștei electronice la data de 13 februarie 2020 (f.d. 194, vol. II). Prin urmare, recursul declarat de către Galina Pruteanu la 12 martie 2020, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal, a fost depus în termenul prevăzut de lege.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând admisibilitatea recursului, l-a numit pentru judecare în completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Respectiv, procedura de contencios administrativ în prezenta speță în partea procedurală urmează a fi examinată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, iar în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ contestat, și anume a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 01 aprilie 2019). Or, în speță procedura administrativă se referă la o activitate administrativă inițiată până la 01 aprilie 2019, aspect care determină că la caz se vor aplica dispozițiile legale vechi, care reglementau aceste instituții.

În conformitate cu prevederile art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile neîntemeiate și care urmează a fi respinse, cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie de respingere a recursului.

În corespundere cu art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 194 alin. (2) Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

La caz, instanța de recurs menționează prevederile art. 1 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 01 aprilie 2019), conform cărora orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

În temeiul art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 01 aprilie 2019), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Din materialele cauzei s-a constatat că, înaintând prezenta acțiune în judecată, Galina Pruteanu, a solicitat recunoașterea nulă a înscrierilor – sintagmelor din actele eliberate, întocmite de OCT Chișinău, referitor la darea în exploatare și înregistrare a imobilului lit. G-04 numărul cadastral XXX, situat în XXX și anume din certificatul OCT Chișinău nr. 0100/10/4161 din 01 aprilie 2010 și planul lotului, construcției din 09 aprilie 2010 sintagma – „casa de locuit”, „încăpere locativă”; din certificatul întocmit de OCT Chișinău nr. 0100/15/83523 din 28 mai 2015 privind valoarea bunului imobil în scopul impozitării „... casă de locuit”, „666 350 de lei”; din extrasul din Registrul bunurilor imobile eliberat de OCT Chișinău, pentru efectuarea moștenirii nr. 0100 15 83525 din 29 mai 2015 sintagma – „casă de locuit”; din dosarul tehnic întocmit de OCT Chișinău nr. 0100/17/83308 din 12 iulie 2017 și din actul de constatare nr. 83308 din 28 iunie 2017 sintagma – „... construcție accesorie”, „...încăpere auxiliară”; anularea din certificatul de moștenitor testamentar nr. 3356 din 05 iunie 2015 eliberat de notarul Silvia Nimerenco, referitor la imobilul G-04 nr. cadastral XXX a sintagmei „...casa de locuit individuală”, „valoarea estimativă a imobilelor 1 719 620 de lei.”; recunoașterea după Galina Pruteanu a dreptului de

proprietate dobândit prin succesiune testamentară, asupra imobilului nelocativ lit.-G-04, cu numărul cadastral XXX, garaj, situat în XXX; anularea avizului Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 0000061026 din 16 decembrie 2016 de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016 pentru bunurile imobile nr. cadastral XXX și XXX; anularea avizului DDF Central mun. Chișinău nr.0000127978 din 18 ianuarie 2018 de plată impozitul pe avere pentru anul 2017 pentru imobilele cu nr. cadastral XXX și XXX; anularea hotărârii IFS mun. Chișinău seria AH nr. 166393 din 28 martie 2017 de aplicare a sechestrului pe bunuri în valoare suficientă pentru stingerea restanței și recuperarea cheltuielilor de executare silită; anularea hotărârii Serviciului Fiscal de Stat, DGAF mun. Chișinău seria AH nr.0000758 din 24 ianuarie 2018 de încasare a plății la bugetul public național.

Judecând cauza, prima instanță a scos de pe rol pretențiile în partea anulării hotărârii IFS seria AH nr.166393 din 28 martie 2017 și a hotărârii SFS seria AH nr.0000758 din 24 ianuarie 2018, pe motivul nerespectării de către reclamant a procedurii de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară, prevăzută de art. 14 din Legea contenciosului administrativ.

Totodată instanța de fond a conchis asupra temeiniciei parțiale a acțiunii înaintate, anulând avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016, întocmit la 16 decembrie 2016 în sumă de 13 756,96 de lei, avizul de plată la impozitul de avere pentru anul 2017, întocmit la 18 ianuarie 2018 în partea aplicării majorării de întârziere în sumă de 2036,03 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată (f.d. 33,43-46, vol.II).

Instanța de apel, verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, reieșind din temeiul și obiectul acțiunii, aplicând legea materială care guvernează raportul juridic litigios, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și având la bază cumulul de probe prezentate de părți, a ajuns la concluzia legalității și temeiniciei hotărârii primei instanțe și, netemeiniciei apelurilor declarate de către Serviciul Fiscal de Stat și Galina Pruteanu.

Pentru a concluziona astfel, Curtea de Apel Chișinău a invocat că Galina Pruteanu, solicitând anularea hotărârii IFS seria AH nr. 166393 din 28 martie 2017 și a hotărârii SFS seria AHnr.0000758 din 24 ianuarie 2018, urma să respecte procedura prealabilă. Prin urmare, soluția instanței de fond privind scoaterea de pe rol a acestor cerințe, a fost adoptată cu respectarea normelor de drept procedural or, de către Galina Pruteanu nu a fost respectată procedura prealabilă.

Instanța de apel a reținut că la caz nu sunt întrunite condițiile de aplicare a art. 287/3 Cod fiscal, anume lipsa suprafeței totale locative de 120 m.p., din care considerent Galinei Pruteanu nu-i putea fi impusă achitarea impozitului pe avere, prevăzut de art. 287/1 Cod fiscal.

A conchis instanța de apel că nu putea fi admisă cerința privind recunoașterea nulității unor sintagme din actele organului cadastral și certificatului de moștenitor eliberat de notar, și anume a sintagmelor privind destinația locativă a imobilului cu numărul cadastral XXX, atunci când în realitate imobilul nu este locativ, deoarece nu sunt întrunite condițiile de nulitate prevăzute de lege. Totodată, actele juridice și-a produs efectul, fiind înregistrate greșit în Registrul bunurilor imobile, însă ca urmare a emiterii deciziei cu privire la corectarea erorii admise la înscrierea dreptului de proprietate a Galinei Pruteanu, organul cadastral a corectat greșeala, fiind indicat

în Registrul bunurilor imobile bunul imobil cu nr. cadastral XXX - garaj, astfel decăzând necesitatea anulării respectivelor acte juridice.

Instanța de apel a concluzionat că de către instanța de fond corect a fost respinsă și cerința privind recunoașterea dreptului de proprietate dobândit prin succesiune testamentară asupra imobilului cu numărul cadastral XXX, deoarece Galina Pruteanu a devenit proprietar al imobilului dat în temeiul certificatului de moștenitor testamentar nr.3356 din 05 iunie 2015 și nu este necesară recunoașterea repetată a dreptului de proprietar asupra imobilului, acesta deja fiind înregistrat în Registrul bunurilor imobile, iar greșeala existentă privind modul de folosință a imobilului, a fost rectificată prin decizia registratorului din 07 noiembrie 2018.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a conchis că prima instanță a dat o apreciere obiectivă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și corect a aplicat normele de drept material și procedural.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția primei instanțe și a instanței de apel, ca fiind legală și întemeiată.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs menționează că în conformitate cu art. 132 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, impozitele, taxele și orice venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc, conform legii, de organele reprezentative respective, iar conform art. 58 alin. (2) din Constituție, sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

La rândul său, art. 6 alin. (1) Cod fiscal, stipulează că impozitul este o plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu ține de efectuarea unor acțiuni determinate și concrete de către organul împuternicit sau de către persoana cu funcții de răspundere a acestuia pentru sau în raport cu contribuabilul care a achitat această plată.

În cauza dedusă judecății, în care obiect al examinării constituie anularea avizelor de plată la impozitul de avere emise de către Serviciul Fiscal de Stat, prezintă relevanță prevederile art. 191 alin. (1) Cod fiscal, conform căruia avizul de plată a obligației fiscale reprezintă o înștiințare scrisă prin care Serviciul Fiscal de Stat sau o altă autoritate cu atribuții de administrare fiscală cere contribuabilului să stingă obligațiile fiscale indicate în el.

În corespundere cu prevederile art. 267 alin. (1) și (3) Cod fiscal, decizia Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunea funcționarului fiscal poate fi contestată numai de persoana vizată în decizie sau împotriva căreia a fost întreprinsă acțiunea ori de reprezentantul ei, în modul stabilit de prezentul cod. Obligația de a dovedi incorectitudinea deciziei emise de Serviciul Fiscal de Stat se atribuie persoanei care contestează.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că prin Legea nr. 138 din 17 iunie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 01 ianuarie 2016, Codul fiscal a fost completat cu o nouă categorie de impozit „Titlul VI¹ – Impozitul pe avere”, care în sensul art. 287¹, reprezintă impozitul aplicat asupra averii contribuabilului sub formă de bunuri imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), în cazul în care acestea satisfac condițiile specificate în prezentul titlu.

Conform art. 287⁶ Cod fiscal, calcularea impozitului pe avere și prezentarea avizelor de plată se realizează de către Serviciul Fiscal de Stat în termen de până la 10 decembrie pentru situația existentă la 01 noiembrie a anului de gestiune.

Iar potrivit art. 287² alin. (1) Cod fiscal, subiecți ai impunerii sunt persoanele fizice proprietari ai bunurilor imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), pe teritoriul Republicii Moldova.

În prezenta cauză s-a constatat că la 16 decembrie 2016 Serviciul Fiscal de Stat a emis avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016 nr. 0000061026 ce vizează imobilele cu numerele cadastrale XXX și XXX situate în XXX, proprietar Galina Pruteanu, suma totală a impozitului calculat spre plată constituind 13 756,96 de lei (f.d. 10, vol.I).

Totodată prin avizul de plată la impozitul de avere pentru anul 2017, întocmit la 18 ianuarie 2018, contribuabilului Galina Pruteanu s-a îndreptat spre plată suma de 2036,03 de lei, ce constituie majorare de întârziere a plății de bază în sumă de 13 756,96 de lei (f.d. 134, vol.I).

Actele cauzei atestă că Galina Pruteanu nefiind de acord cu avizul de plată din 16 decembrie 2016, a înaintat la 16 ianuarie 2017 Serviciului Fiscal de Stat o cerere prealabilă prin care a solicitat anularea avizului (f.d. 5, vol.I).

Tot din materialele dosarului, s-a constatat că prin răspunsul nr. 01-05/8-78-279 din 23 ianuarie 2017, Inspectoratul Fiscal de Stat a refuzat în satisfacerea solicitării înaintate de către Galina Pruteanu, indicând că lipsesc temeiuri pentru anularea avizului de plată la impozitul pentru anul 2016 (f.d. 57, vol.I).

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că în conformitate cu art. 287³ alin. (1) și (3) Cod fiscal, obiect al impunerii al impozitului pe avere îl constituie bunurile imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), precum și cotele-părți, a căror totalitate întrunește cumulativ următoarele condiții: valoarea estimată totală constituie 1,5 milioane și mai mult; suprafața totală constituie 120 m² și mai mult. Nu constituie obiect al impunerii bunurile imobiliare, inclusiv cotele-părți, aflate în posesia persoanei, a căror valoare totală nu depășește 1,5 milioane de lei și suprafața nu depășește 120 m².

Alineatul (4) din același articol, stipulează că baza impozabilă a bunurilor imobiliare constituie valoarea estimată a acestor bunuri, apreciată de către organele cadastrale teritoriale.

Din conținutul acestor dispoziții legale, rezultă că impozitul pe avere este aplicat asupra averii contribuabilului sub formă de bunuri imobiliare cu destinație locativă, fiind pasibile impozitării imobilele cu destinație locativă cu o suprafață mai mare de 120 m.p. și valoarea de peste 1,5 milioane de lei, condiții care urmează a fi întrunite cumulativ.

Totodată, în sensul art. 4 din Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, locuință reprezintă o construcție sau încăpere izolată alcătuită din una sau din mai multe camere de locuit, precum și din alte încăperi auxiliare (bucătărie, bloc sanitar etc.), care satisface cerințele de trai ale unei persoane sau ale mai multor persoane (familii) și corespunde exigențelor minime pentru locuințe, stabilite în actele normative; în calitate de locuință sunt recunoscute casele de locuit individuale, apartamentele, încăperile locuibile din cămine și din clădiri cu altă destinație, iar casa individuală (casă cu curte) este o construcție separată alcătuită din una sau mai

multe camere, cu unul sau cu mai multe nivele, destinată traiului permanent, de regulă, al unei familii.

La caz, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră oportun de a consemna și prevederile pct. 18 din Hotărârea Guvernului despre aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării nr. 1303 din 24 noiembrie 2004, conform cărora clasificarea pentru evaluarea în scopul impozitării se efectuează în baza modului de folosință a bunului imobil.

Subsidiar, pct. 19 lit. a) și d) din același Regulament, distinge următoarele tipuri de bunuri imobile: a) bunuri imobile cu destinație locativă, care includ construcțiile și încăperile izolate destinate predominant locuirii permanente și activităților complementare ei, precum și terenurile pe care sînt amplasate sau urmează a fi amplasate astfel de construcții, cu următoarele subcategorii: apartamente și încăperi izolate locative în case cu multe etaje; apartamente în case de locuit individuale; case de locuit individuale, inclusiv terenuri aferente și construcțiile auxiliare în localitățile urbane și în localitățile rurale; terenuri destinate construcției locative; d) alte bunuri imobile, la care sunt atribuite garajele pentru transportul individual, cu excepția celor amplasate pe loturile de lângă casă, și alte bunuri imobile ce constituie obiecte ale evaluării și care nu au intrat în categoriile menționate mai sus.

Pct. 4, lit. m) din Hotărârea Guvernului despre aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării nr. 1303 din 24 noiembrie 2004, stipulează că construcție auxiliară reprezintă o construcție capitală destinată desfășurării unor activități specifice, complementare funcției de bază a construcției principale și care prin amplasarea în vecinătatea construcției principale alcătuiesc împreună cu aceasta o unitate funcțională distinctă.

Prin urmare, reieșind din cuprinsul prevederilor enunțate, instanța de apel corect a reținut că sunt supuse impozitării doar bunurile imobile, cu destinație locativă, valoarea căroră este estimată la 1,5 milioane lei și mai mult, cu suprafața de 120 m.p. și mai mult, iar pentru ca încăperea auxiliară să fie considerată cu destinație locativă, aceasta urmează a fi folosită pentru deservirea locuinței principale.

În acest sens, s-a constatat că imobilul ce aparține Galinei Pruteanu, amplasat în XXX, numărul cadastral XXX, este un garaj, iar în astfel de împrejurări, acesta nu poate fi considerat un bun locativ în sensul Legii cu privire la locuință și a Regulamentului cu privire la evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării, întrucât destinația sa structurală și funcțională nu este destinată nemijlocit locuirii.

Astfel, din conținutul avizului de plată pentru anul 2016, nr. 0000061026 din 16 decembrie 2016 rezultă că, în rubrica „Informația privind obiectele impunerii și cota impozitului” au fost incluse două obiecte cu numere cadastrale XXX și XXX.000.

Potrivit deciziei cu privire la corectarea erorii săvârșite cu prilejul înscrierii efectuate în Registrul bunurilor imobile din 07 noiembrie 2018 emisă de registratorul SCT Chișinău al DC ASP Adrian Mihalaș, și extrasul din Registrul bunurilor imobile, se confirmă că s-a dispus corectarea erorii comise la înregistrarea imobilului G-04, numărul cadastral XXX prin rectificarea destinației construcției din „casă de locuit” în „garaj” (f.d. 222-223, 233-235, vol.I). Tot prin decizia cu privire la corectarea erorii săvârșite cu prilejul înscrierii efectuate în Registrul bunurilor

imobile din 07 noiembrie 2018, registratorul SCT Chişinău al DC ASP Adrian Mihalaş a constatat că imobilul G-04, numărul cadastral XXX este distinct, este separat, este înregistrat cu număr cadastral unic, este o construcție principală deoarece nu are destinația de a desfășura activități complementare în raport cu o altă construcție/încăpere principală.

Astfel, instanța de recurs menționează, că odată ce garajul reprezintă o construcție distinctă și nu poate fi considerat ca o construcție auxiliară, care deservește spațiul locativ, respectiv acest imobil nu poate fi considerat ca un bun cu destinație locativă, și prin urmare nu poate fi inclus în lista imobilelor supuse impozitării or, la baza calculării impozitului pe avere poate fi pusă doar valoarea bunurilor imobile specificate expres în textul legii.

Aici, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, conchide că instanțele ierarhic inferioare corect au constatat că avizul de plată conține date eronate, și anume: bunul imobil cu numărul cadastral XXX, figurează cu destinație „locativă”, pe când în realitate la situația din 01 noiembrie 2016 era și este actualmente un „garaj”, adică nu are și nu a avut destinație locativă.

De asemenea, corect instanțele au constatat că la caz, nu sunt întrunite condițiile de aplicare a art.2783 Cod fiscal, și anume: lipsa suprafeței totale locative de 120 m² și mai mult, deci Galinei Pruteanu nu-i poate fi impusă achitarea impozitului pe avere, prevăzut de art.287¹ Cod fiscal, referitor la acest bun imobil.

Deși organul fiscal nu cunoștea și nu putea să cunoască în momentul emiterii avizului de plată contestat despre existența unei greșeli în Registrul bunurilor imobile, însă în cadrul procesului judiciar de contestare a avizului de plată în sumă de 13 756,96 de lei, s-a stabilit cu certitudine că în Registrul bunurilor imobile, pentru situația existentă la 01 noiembrie a anului de gestiune, în speță 2016, se conțineau date greșite și după corectarea acestora de către organul competent – Agenția Servicii Publice, contribuabilul deja nu mai întrunește condițiile prevăzute de lege pentru a fi supus unui impozit pe avere potrivit art.278³ Cod fiscal.

Astfel menținerea în vigoare a unui asemenea aviz de plată emis de organul fiscal, în care au fost incluse date greșite în urma unor erori în Registrul bunurilor imobile, ar fi contrară scopului reglementărilor prevăzute de art.287³ Cod fiscal, cât și principiului legalității.

În asemenea circumstanțe, instanțele ierarhic inferioare corect au concluzionat că, urmează a fi anulat avizul de plată la impozitul pe avere pentru anul 2016 nr. 0000061026 din 16 decembrie 2016 și avizul de plată la impozitul de avere pentru anul 2017 nr. 0000127978 din 18 ianuarie 2018, emise pe numele Galinei Pruteanu de către Serviciul Fiscal de Stat contrar dispozițiilor imperative ale legii, în contextul în care bunul imobil ce aparține Galinei Pruteanu nu se încadrează în cerințele legale pentru a constitui obiect al impunerii.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ analizând practica judiciară invocată de către Serviciul Fiscal de Stat, concluzionează că în litigiile menționate a fost dată apreciere juridică altor categorii de bunuri imobiliare, altele decât garajele și drept urmare, hotărârile judecătorești invocate nu pot fi asimilate unei practici judecătorești existente în acest sens.

Cât privește soluția instanțelor de judecată în partea recunoașterii nulității unor sintagme din actele organului cadastral și certificatul de moștenitor eliberat de notar, și anume că figurează destinația locativă a imobilului cu numărul cadastral XXX, atunci când în realitate nu este locativă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că și în acesată parte hotărârile adoptate sunt legale și întemeiate.

Aici, Colegiul evidențiază că, la caz nu sunt întrunite condițiile de nulitate prevăzute de lege pentru anularea actelor juridice. Mai mult, actele juridice contestate de Galina Pruteanu și-au produs efectul – înregistrarea greșită în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate a Galinei Pruteanu asupra imobilului cu numărul cadastral XXX. Totodată, ca urmare a emiterii deciziei cu privire la corectarea erorii săvârșite cu prilejul înscrierii efectuate în Registrul bunurilor imobile din 07 noiembrie 2018 de către organul cadastral, în Registrul bunurilor imobile figurează corect (rectificat) modul de folosință a bunului imobil cu numărul cadastral XXX – garaj, și deci a decăzut necesitatea anulării acestor acte juridice.

Corect a fost respinsă de către instanțele inferioare și cerința privind recunoașterea dreptului de proprietate dobândit prin succesiune testamentară asupra imobilului cu numărul cadastral XXX, deoarece Galina Pruteanu a devenit proprietar al imobilului dat în temeiul certificatului de moștenitor testamentar nr.3356 din 05 iunie 2015 și nu este necesară recunoașterea repetată a dreptului de proprietar asupra imobilului, acesta deja fiind înregistrat în Registrul bunurilor imobile, iar greșeala existentă privind modul de folosință a imobilului, a fost rectificată prin decizia registratorului din 07 noiembrie 2018.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge ca neîntemeiate argumentele invocate de către Galina Pruteanu privind ilegalitatea încheierii din 25 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani privind scoaterea de pe rol a cerințelor sale pe motivul nerespectării de către reclamant a procedurii de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară, menținută și de către instanța de apel.

Or, din materialele cauzei este cert faptul că, Galina Pruteanu a solicitat și anularea hotărârii IFS seria AH nr. 166393 din 28.03.2017 și a hotărârii SFS seria AHnr.0000758 din 24.01.2018, însă nu a prezentat confirmare că a respectat procedura prealabilă, conform prevederilor art. 14 al Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000 (în vigoare până la 01.04.2019).

În conformitate cu art.267 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară.

Având în vedere cele expuse, instanța de fond legal a adoptat încheiere privind scoaterea de pe rol a pretențiilor privind anularea hotărârii IFS seria AH nr. 166393 din 28.03.2017 și a hotărârii SFS seria AHnr.0000758 din 24.01.2018, cu respectarea normelor de drept procedural, soluție corect menținută și de către instanța de apel.

Alegația reprezentantului Serviciului Fiscal de Stat privind tardivitatea acțiunii înaintate de către Galina Pruteanu, instanța de recurs o va respinge ca declarativă, or de către acesta nu au fost prezentate probe ce ar demonstra data notificării rezultatului examinării cererii prealabile a Galinei Pruteanu, iar art. 17 alin. (1) lit.a)

din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000 (în vigoare până la 01.04.2019) prevede că cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia. Astfel, legea a acordat reclamantei posibilitatea de a depune cererea pentru apărarea drepturilor sale, opțional, de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă, sau de la data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

În baza acestor considerații, se constată că alte susțineri ale recurenților nu constituie temei de admitere a recursurilor, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se axează asupra circumstanțelor, care au fost constatate și elucidate pe deplin de către instanța de apel și prima instanță, având la bază cumulul de probe apreciate cu respectarea normelor de drept material și procedural.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebai și alții contra Franței din 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Curtea a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și restul argumentelor invocate în recurs, cu atât mai mult, că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar critiquele formulate în recursuri sunt nejustificate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a), art. 248 alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se resping recursurile depuse de Serviciul Fiscal de Stat și Galina Pruteanu.

Se menține decizia din 19 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 25 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Pruteanu împotriva Serviciului Fiscal de Stat, Agenția Servicii Publice, intervenienți accesorii Victor Pruteanu și notarul Silvia Nimerenco privind anularea actelor administrative, recunoașterea nulă a înscrierilor referitor la bunul imobil, recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilului nelocativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Victor Burduh